T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/47
KARAR NO : 2022/261
KARAR TR : 30/05/2022

ÖZET: Davacı işverenin bir çalışana yönelik aylık prim hizmet belgesi ve işe giriş bildirgesini düzenleyerek kuruma vermesi aksi halde ilgili Yönetmeliğine göre işlem yapılacağına ilişkin işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun'un86. ve 101. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı **:** Ö. İ. T.T. ve S. A. Şirketi
Vekilleri **:** Av. E. S, Av. N. B.
Davalı **:** Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, Ümraniye Sosyal Güvenlik Merkezi)
Vekilleri **:** Av. B.T**,** Av. M. N. Ö

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı kurum tarafından gönderilen 20/12/2017 tarihli ve2512043J/ 07.1108499.34/14.965.337 sayılı yazı ile, 13/11/2017 tarih, 403723/31/İR/31 sayılı tahkikat raporuna istinaden Murat Yapan isimli kişi için ilgili dönemlere APHB'nin ve işe giriş bildirgesinin düzenlenerek 1 ay içerisinde müdürlüğe verilmesi ve primlerin ödenmesi, aksi halde işlem yapılacağının bildirildiğini; ilgili dönemde, adı geçen kişinin başka bir şirketin çalışanı olduğu, bu konuda müvekkilinin sorumluluğunun bulunmadığı gerekçesiyle kurum yazısına itiraz edildiğini ancak davalı Kurumun 15/01/2018 tarihli 25320438-202.01.01-E.301096 sayılı yazı ile itirazlarını reddettiğini ifade ederek; davalarının kabulü ile 13/11/2017 tarihli 403723/31/İR/31 sayılı müfettiş raporu ve işbu rapora istinaden yapılan idari işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2 . **İstanbul 9. İdare Mahkemesi 26/02/2018 tarihli ve E.2018/343, K.2018/333 sayılı kararı ile,** uyuşmazlığın adli yargı düzeni içinde çözüleceği gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş; Mahkememizce sorulması üzerine, görevsizlik kararının istinaf yoluna başvurulmayarak kesinleştiği bildirilmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"... 5510 sayılı Yasanın 86. maddesi uyarınca idarece resen tahakkuk ettirilen primlerin istenmesine ilişkin işlemler yönünde aynı maddede özel olarak adli yargı içinde iş mahkemeleri, 102. maddesinde ise aynı yasadan kaynaklanan uyuşmazlıklarda genel olarak yine iş mahkemeleri özel görevli mahkemeler olarak tanımlanmış; anılan yasanın uygulanması bakımından salt 102. madde uyarınca verilen idari para cezalarına yönelik olarak açılmış davalarda idare mahkemelerine özel görev verilmiştir.*
>
> *Olayda, dava konusu işlemin davacının 5510 sayılı Yasanın 102. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin bir işlem olmadığı, salt yapılan denetim sonucunda işe giriş bildirgesi verilmediği ileri sürülen çalışanına ilişkin eksik sigorta primine esas kazanç bildirimlerine ilişkin ek prim ödeme belgelerinin Yasanın 86/5 maddesi uyarınca istenmesine ilişkin bir işlem olduğu görülmektedir.*
>
> *Bu durumda; uyuşmazlığın çözümü özel yasa kuralı ile adli yargı düzeni içinde iş mahkemelerinin görevine girdiği görüş ve kanaatine varılmaktadır."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **İstanbul Anadolu 21. İş Mahkemesi 03/11/2020 tarihli ve E.2018/184, K.2020/217 sayılı kararı ile,** yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddi ile mahkemelerinin görevsizliğine, 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesi uyarınca davaya bakmaya İstanbul Nöbetçi İdare Mahkemelerinin görevli ve yetkili olduğuna karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava konusu edilen ve davalı Kurumca verilen idari para cezalarının 5510 sayılı yasanın 102.maddesindeki işaret edilen hükmü dikkate alındığında "...İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde kuruma ya da kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içerisinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari para cezası kesinleşir..." hükmü dikkate alındığında ve teftiş raporuna konu edilen işlemin davacı şirket hakkında uygulanan idari para cezaları olduğu anlaşılmakla görev yönünden yargı yolu caiz olmaması sebebiyle usulden ret kararı vermek gerekmiş ve İstanbul 9. İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararı dikkate alındığında ortaya olumsuz görev uyuşmazlığı çıkmış olup bu anlamda yargı yolunun belirlenmesi için hüküm kesinleştikten sonra dosyanın uyuşmazlık mahkemesi'ne gönderilmesine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur..."

5. Davacı vekili görev uyuşmazlığı nedeniyle dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Sigortalı bildirimi ve tescili"* başlıklı8. Maddesinde, işverenlerin, 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7. maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

7. Aynı Kanunun *"Prim belgeleri ve işyeri kayıtları"* başlıklı 86. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 15/7/2016-6728/48 md.) Bu Kanunun 4 üncü ve 5 inci maddesine tabi sigortalılar ile sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalılar için işverenlerce Kuruma verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgelerinin şekli, içeriği, ekleri, ilgili olduğu dönemi, verilme süresi ve diğer hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

İşveren, işyeri sahipleri; işyeri defter, kayıt ve belgelerini ilgili olduğu yılı takip eden yıl başından başlamak üzere on yıl süreyle, kamu idareleri otuz yıl süreyle, tasfiye ve iflâs idaresi memurları ise görevleri süresince, saklamak ve Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilen memurlarınca istenilmesi halinde onbeş gün içinde ibraz etmek zorundadır.

İşverenin, sigortalıyı, 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesine göre başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devretmesi halinde, sigortalıyı devir alan, geçici iş ilişkisi süresine ilişkin birinci fıkrada belirtilen belgelerin aynı süre içinde işverene ait işyerinden Kuruma verilmesinden, işveren ile birlikte müteselsilen sorumludur.

(Değişik dördüncü fıkra: 21/3/2018-7103/67 md.) Ay içinde bazı iş günlerinde çalıştırılmayan ve ücret ödenmeyen sigortalıların eksik gün nedeni ve eksik gün sayısı, işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesiyle beyan edilir. Sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını gösteren eksik gün nedenleri ile bu nedenleri ispatlayan belgelerin şekli, içeriği, ekleri, ilgili olduğu dönemi, saklanması ve diğer hususlar Kurumca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(Değişik beşinci fıkra: 21/3/2018-7103/67 md.) Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kurumca istenilmesine rağmen ibraz edilmemesi veya ibraz edilen bilgi ve belgelerin geçerli sayılmaması halinde otuz günden az bildirilen sürelere ait aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi, yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı primler, bu Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

(Mülga altıncı fıkra: 13/2/2011-6111/40 md.)

(Değişik yedinci fıkra: 17/4/2008-5754/50 md.) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir. İşveren, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz. Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümleri uygulanır.(...)"

8. Aynı Kanunun *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

9. Aynı Kanunun *"Kurumca verilecek idarî para cezaları"* başlıklı 102. maddesinde, "...*İdarî para cezaları*

ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir...." denilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/05/2022 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosya örneğive adli yargı dosya aslının15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, idarece yapılan denetimler sonucunda, M.Y. isimli sigortalının davacı şirketin işyerinde işe başladığı halde, 5510 sayılı Kanun uyarınca işe giriş bildirgesinin süresinde verilmediğinden bahisle, belirtilen kişi için ilgili dönem APHB' nin (aylık prim hizmet belgesi) ve işe giriş bildirgesinin düzenlenerek bir ay içinde verilmesi ve primlerin ödenmemesi halinde S.S.İ. Yönetmeliğine göre işlem yapılacağına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

13. 5510 sayılı Kanun incelendiğinde, idarece resen tahakkuk ettirilen primlere ilişkin işlemlerin Kanunun 86. Maddesinde ayrıntılı olarak düzenlendiği ve uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde çözümleneceği,Kanunun101. maddesinde de, Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği belirtilmiştir. Buna karşılıkKanunun102. maddesinde, madde uyarınca verilen idari para cezalarına yönelik olarak açılmış davalarda idare mahkemelerine özel görev verilmiştir.

14.Dava konusu olayda idari para cezasının değil, 5510 sayılı Kanun'un 86. ve 101. maddeleri uyarınca tesis edilmiş bir işlemin söz konusu olduğu; bu bağlamda, iş bu Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığa bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu açıktır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul Anadolu 21. İş Mahkemesinin 03/11/2020 tarihli ve E.2018/184, K.2020/217 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Anadolu 21. İş Mahkemesinin 03/11/2020 tarihli ve E.2018/184, K.2020/217 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

30/05/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN